

ظرفیت های مناسبات ایران و آذربایجان / کمیسیون مشترک اقتصادی دو کشور برگزار می شود

هیئت 100 نفره اقتصادی آذربایجانی در حالی امروز وارد تهران می شوند که چشم انداز مثبتی برای توسعه مناسبات تهران- باکو دیده می شود.

آران نیوز: اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی ایران و جمهوری آذربایجان اول و دوم دی ماه در شهرهای تهران و تبریز برگزار و در پایان، یادداشت تفاهم همکاری امضا می شود. علاوه بر این اجلاس، نشست بازرگانان دو کشور به ابتکار اتاق بازرگانی ایران در تهران و تبریز برگزار می شود و می توان ادعا کرد این اجلاس زمینه مطلوبی برای گسترش هرچه بیشتر روابط اقتصادی بین دو کشور ایجاد خواهد کرد.

شاهین مصطفی اف وزیر اقتصاد و صنعت جمهوری آذربایجان و محمود واعظی وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات ایران روسای کمیسیون مشترک اقتصادی دو کشور هستند. روابط تهران و باکو معمولا با فراز و نشیب همراه بوده است اما خوشبختانه امروز روابط دو کشور مسیر مثبتی را طی می کند. اشتراکات فراوان دو کشور، تهدیدها را تبدیل به فرصت کرده است. هیچ دو کشوری همانند ایران و آذربایجان در حوزه های فرهنگی، تاریخی، مذهبی، دینی و زبانی اشتراکات گسترده ندارند. اینکه دو طرف بتوانند اشتراکات خود را طوری مدیریت کنند که به نفع منافع ملی دو کشور باشد، بسیار حایز اهمیت است.

در این روند سیاست دولت یازدهم مبنی بر تاکید بر تحکیم و توسعه روابط با همسایگان بسیار موثر واقع شد و دو طرف در سطوح رسمی، به سرعت از دوران اعتمادسازی عبور کرده و به دنبال بهسازی روابط هستند. اراده مسئولان دو کشور بر توسعه مناسبات قرار گرفته و طرفین به این نتیجه رسیده اند که در سایه همکاری و دوستی بهتر می توانند منافع دو کشور را تامین کنند.

در همین راستا در دو سال گذشته چهار بار روسای جمهور دو کشور در تهران، باکو، داووس و آستراخان با هم دیدار داشته اند، بیش از 40 هیات عالیرتبه مبادله شده، بیش از 20 سند همکاری به امضا رسیده و کمیسیون مشترک دو کشور بعد از سال ها رکود فعال شده است. مرزها امن شده و مقامات نظامی و امنیتی دو کشور به تهران و باکو سفر کرده اند و این یعنی اینکه اعتماد در سطح بالا وجود دارد.

این در حالی است که در بخش دینی، شیخ الاسلام الله شکور پاشا زاده عالی ترین مقام مذهبی آذربایجان دو بار به ایران سفر کرده و دیدارهای مهمی با رهبر معظم انقلاب داشته و برای نخستین بار نیز ماه گذشته آیت الله نوری همدانی به عنوان مرجع عظام تقلید جهان شیعه به باکو سفر کردند.

**** تغییر نگاه تهدید محور به رویکرد فرصت محور**

بعد از مرحله اعتماد سازی و تاکید بر مشترکات، یکی از مسائلی که باعث بهبود روابط شد این بود که طرفین نگاه تهدیدمحورانه خود به دیگری را به نگاه فرصت محورانه تبدیل کردند.

رویکرد حاکم بر سیاست خارجی ایران نگاه فرصت محورانه به کشورهای همسایه مخصوصا کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز است به طوری که از رهگذر تعامل سازنده با کشورها ظرفیت های پیش رو را در سیاست خارجی ارتقا دهد.

این نگاه خوشبختانه به دلیل تقویت تعاملات دوستانه در دولت مردان آذربایجان نیز ایجاد شده و آنان نیز به ایران به عنوان یک فرصت برای تامین منافع ملی نگاه می کنند. البته نباید فراموش کرد که محور قرار دادن دیپلماسی برد- برد نیز در تنظیم و تحکیم مناسبات جمهوری اسلامی ایران موثر بوده است. روابط کشورها در صورتی که منجر به تامین

منافع طرفین شود، مبتنی بر دیپلماسی برد- برد است چرا که در این نوع تعامل هر دو طرف برنده شده و منافع خود را تامین کرده اند.

امروز می توان ادعا کرد اراده لازم برای به کارگیری دیپلماسی برد- برد موجب پایداری و ثبات در مناسبات فیما بین شده است.

**** ارتباط تجاری 500 میلیون یورویی ایران-آذربایجان**

تجارت، ترانزیت و انرژی سه حوزه مهمی است که دو کشور می توانند همکاری خود را توسعه دهند. در حوزه ترانزیت، جمهوری آذربایجان چهار مرز فعال با ایران دارد و نزدیک ترین راه این کشور به اروپا، آسیا و خلیج فارس و از این طریق به آفریقا است.

یعنی مسیر ایران هم اقتصادی، هم امن و هم نزدیک است. به همین دلیل در حوزه ترانزیت، مشارکت و سرمایه گذاری دو کشور برای ساخت مسیرهای ترانزیتی به نفع دو کشور است. در حوزه تجارت نیز در حال حاضر به صورت رسمی بیش از 500 میلیون یورو ارتباط تجاری داریم که موازنه به نفع ایران است. اهمیت این رابطه این است که رابطه تجاری غیرنفتی است.

امروز کشورهای تولید کننده نفت و گاز به دنبال متنوع سازی اقتصاد و کاهش وابستگی خود به درآمدهای نفتی هستند و ایران و جمهوری آذربایجان نیز با این هدف و نظر به موقعیت جغرافیایی خود، تبدیل شدن به بازیگران فعال در عرصه حمل و نقل منطقه را هدف قرار داده اند.

در حال حاضر ایران و آذربایجان می بایست قبل از آغاز مرحله دیگری از بحران اقتصادی جهان، در پروژه های حمل و نقلی بزرگ سرمایه گذاری کرده و در یک وضعیت مطلوب به عنوان قطب حمل و نقل برای کشورهای منطقه، ایفای نقش کنند.

اراده سیاسی دو کشور برای توسعه روابط و روند مثبتی که مناسبات فیما بین طی می کند، مزیت مهمی است که امکانات زیادی را برای ایران و جمهوری آذربایجان ایجاد می کند تا اهداف مشترک اقتصادی خود در حوزه ترانزیت را دنبال کنند.

**** همکاری های انرژی/ آیا ایران به طرح های تاناب می پیوندد**

به گزارش ایرنا جمهوری آذربایجان با هفت میلیارد بشکه ذخایر اثبات شده نفت و 37/1 تریلیون مترمکعب گاز، بازیگری فعال در عرصه در عرصه انرژی است. از این رو جذب

سرمایه گذاری مسقیم خارجی و مشارکت شرکت های نفتی در طرحهای اکتشاف منابع نفتی و خطوط لوله انتقال انرژی، هدف اول باکو می باشد.

این کشور در دو دهه گذشته، یکی از صادر کنندگان اصلی گاز به اتحادیه اروپا بوده است، لذا تداوم صادرات برای کسب درآمد، هدف دیگر آذربایجان است. لازم به ذکر است که جمهوری آذربایجان در اجلاس اخیر سران کشورهای اوپک گازی به عنوان عضو ناظر پذیرفته شد و این حضور با استقبال اعضا مواجه شد.

جمهوری آذربایجان و برخی از کشورهای اروپائی علاقمندند که ایران پس از رفع تحریم های اقتصادی به طرح های تاناب و تاناب ملحق شود. همکاری در زمینه انتقال گاز برای ایران به عنوان دومین کشور دارنده ذخایر گازی قابل توجه است و میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان چند طرح از جمله مشارکت در تاناب مورد مذاکره قرار گرفته است.

در سفر اخیر شاهین مصطفی اف وزیر اقتصاد و صنعت و رئیس آذربایجانی کمیسیون مشترک اقتصادی به تهران نیز طرح های مشترک میان دو کشور در زمینه نفت و گاز مورد مذاکره قرار گرفت. این در حالی است که وزیر اقتصاد و صنعت جمهوری آذربایجان در این سفر طرف ایرانی را برای الحاق به طرح های «تاناب» و «تاناب» (خطوط انتقال انرژی)

دعوت کرد.

در حال حاضر این پیشنهاد از سوی ایران مورد بررسی قرار می گیرد و ایران به این پیشنهاد دید مثبتی دارد هر چند تصمیم نهائی را سیاستگذاران وزارت نفت می گیرند.

موقعیت ژئوپلیتیک ایران ظرفیت های گسترده ای برای سوآپ نفت و گاز کشورهای محصور در خشکی آسیای میانه و قفقاز فراهم آورده است هر چند این ظرفیت در سالهای

گذشته مورد غفلت و بی توجهی قرار گرفت ولی در حالی که قیمت نفت حال و روز خوبی ندارد درآمدهای حاصل از این ظرفیت می تواند بخشهایی از کسری ایجاد شده در

درآمدهای کشور را جبران کند. در همین راستا جمهوری اسلامی ایران سالانه حدود 250 میلیون دلار از سوآپ گاز آذربایجان به نخجوان و 250 میلیون دلار از سرمایه گذاری در حوزه نفتی شاه دنیز در دریای خزر درآمد دارد. علاوه بر این مجموعاً بیش از یک میلیارد دلار حجم مبادلات اقتصادی ایران و آذربایجان است. این در حالی است که سالانه یک میلیون آذری به ایران سفر می کنند که اگر هر کدام حداقل 500 دلار هزینه کنند، رقم قابل توجهی می شود.

**** احیای جاده ابریشم**

ایران و آذربایجان ظرفیت های ترانزیتی بالایی دارند، جمهوری آذربایجان می تواند دروازه ایران برای ارتباط با منطقه قفقاز باشد و خود نیز می تواند از طریق ایران به خلیج فارس و دریای عمان در ارتباط با سایر مناطق دنیا قرار گیرد. لذا ضروری است برای استفاده از این ظرفیت، دو طرف همکاری های خود را تقویت کنند. ایران پل اتصال روسیه و قفقاز به آب های آزاد در خلیج فارس و دریای عمان است و مسیر ایران، امن ترین، نزدیک ترین و اقتصادی ترین مسیر حمل و نقل برای کشورهای پیرامونی می باشد.

در همین راستا یادداشت تفاهم اتصال راه آهن جمهوری آذربایجان به ایران، در نشست آسترا - آستارا، امضا شد که در نتیجه آن، پروژه اتصال راه آهن جمهوری آذربایجان به ایران، آغاز شده و مسیر کریدور شمال - جنوب یا همان راه ابریشم احیا می شود.

این سند با حضور محمود واعظی وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات ایران و شاهین مصطفی اف وزیر اقتصاد و صنعت جمهوری آذربایجان پس از دو روز مذاکره فشرده توسط رئیس شرکت راه آهن جمهوری آذربایجان و مدیرعامل شرکت راه آهن ایران به امضا رسید.

**** توسعه ترانزیت چشم به راه راه آهن قزوین-رشت- آستارا**

راه اندازی راه آهن آستارا - رشت و حمل کالا از خلیج فارس و دریای عمان با ایجاد تعرفه های مناسب، آسان سازی رویه برای اخذ روایید ترانزیت و سرعت بخشیدن به انتقال بار به آذربایجان کمک خواهد کرد تا بطور واقعی به یک بازیگر فعال در عرصه حمل و نقل تبدیل شده و به هدف خود برای کاهش وابستگی به درآمدهای نفت و گاز نزدیک شود. آذربایجان که در چهار راه اروپا و آسیا قرار گرفته می تواند بواسطه راه آهن رشت- آستارا، زمینه انتقال کالا و مسافر از آسیا به اروپا و برعکس را فراهم کرده و از طریق راه آهن، ایران را به روسیه متصل کند.

**** ارتباطات فرهنگی و نزدیک بودن مواضع منطقه ای**

روابط دو کشور در بخش فرهنگی نیز رو به گسترش است، در سال جاری در تهران هفته فرهنگی جمهوری آذربایجان برگزار خواهد شد. ارتباطات بین پارلمان های دو کشور را نیز در سطح خوبی قرار دارد و انتظار می رود اعضای گروه دوستی جمهوری آذربایجان و ایران به تهران سفر کنند.

در مجامع بین المللی نیز ایران و جمهوری آذربایجان از مواضع یکدیگر حمایت می کنند و دوطرف در چارچوب سازمان های بین المللی و منطقه ای همکاری خوبی دارند.

**** رویکرد مثبت باکو به توافق هسته ای**

رویکرد باکو به توافق هسته ای جمهوری اسلامی ایران و گروه 5+1 نیز بسیار مثبت بوده است به طوری که چند روز بعد از توافق هسته ای، شاهین مصطفی اف وزیر اقتصاد و صنعت آذربایجان با پیام کتبی الهام علی اف به ایران سفر کرد.

در واقع بعد از هیات بزرگ آلمانی، هیات جمهوری آذربایجان دومین هیات اقتصادی در سطح جهان و نخستین هیات اقتصادی در میان کشورهای همسایه بود که به ایران سفر می کرد.

اگرچه شرکت های متعددی از سراسر دنیا خواهان سرمایه گذاری در ایران هستند، اما بدیهی است در دولت یازدهم توجه به تحکیم و تقویت روابط با همسایگان بیشتر شده و این سیاست زمینه ساز موفقیت های منطقه ای ایران است. از این رو همسایگان و از جمله جمهوری آذربایجان در این زمینه اولویت دارند و ایران برای افزایش سوآپ گاز جمهوری آذربایجان به نخجوان آمادگی دارد.

به این ترتیب مشخص است که برنامه کاری طراحی شده برای آینده روابط ایران با جمهوری آذربایجان یک برنامه پیشرفته و دارای اولویت است و می تواند ظرفیت های جدیدی را برای توسعه روابط دو کشور ایجاد کند.

البته برای رسیدن به نقطه مطلوب نیاز به کار و تلاش بیشتر است. ایران و جمهوری آذربایجان با توجه به اشتراکات و ظرفیت های موجود می توانند متحدان همیشگی یکدیگر در منطقه باشند.

منبع: ایرنا